

LLAFRANC

entre la tradició i la modernitat

ANNIE UNLAND

Ajuntament de Palafrugell
Diputació de Girona

1996

Sumari

LLAFRANC I LA COSTA BRAVA	9
El paradís sobre la terra.....	11
El turisme i els seus perills.....	17
El cas de Llafranc: inquietuds i avantatges.....	25
PERFIL HISTÒRIC DE LLAFRANC: DELS ORÍGENS ALS NOSTRES DIES.....	31
Llafranc, camp d'estudi per a arqueòlegs i historiadors.....	33
El Llafranc modern: demografia i urbanisme	41
LA VOCACIÓ TURÍSTICA DE LLAFRANC	59
Les tres fases del desenvolupament turístic a Llafranc.....	61
L'edat d'or de l'estiueig (Primer període: 1871 - 1919).....	65
Estiuejants i visitants. (Segon període: 1920 - 1949)	75
El boom turístic a Llafranc (Tercer període: 1950 - 1994)	91
ELS MITJANS EMPRATS	109
Política de modernització	111
Planificació i ordenació del territori	115
Política turística.....	123
EXCEPCIÓ O MODEL? LLAFRANC ENFRONT DEL FUTUR.....	133

El paradís sobre la terra

Generalment, el mot Costa Brava ens evoca imatges de platges tan assolellades com atapeïdes, que s'estenen al llarg de pobles impersonals on s'hi alcen gratacels, al peu dels quals s'hi succeeixen terrasses de bars, restaurants i botigues de *souvenirs*. Malgrat tot, al marge d'aquesta realitat incontestable, certs poblets del litoral català ofereixen un aspecte ben diferent.

Així doncs, quan el visitant s'atura a Llafranc, descobreix una estació balneària, ben diferent d'aquestes metròpolis del turisme, les particularitats i l'encís de la qual han estat percebudes per escriptors, pintors i fins per cineastes.

Carlos Barral, per exemple, dóna el punt de vista del navegant quan diu que Llafranc es distingeix de les altres dues cales que depenen també de Palafrugell —Caella i Tamariu— pel fet que posseeix “la millor platja”.

Josep Pla descriu l'indret, igualment vist des del mar, a la manera d'un geògraf que, a més dels seus coneixements, voldria transmetre els seus sentiments, i es mostra especialment sensible a la gràciosa estructura de la platja.

Josep Pla no solament n'admira el paisatge, sinó que alhora expressa la seva emoció davant la varietat i la intensitat de la paleta de colors que atreuen la seva mirada. També s'hi vénen a afegir les olors, així com una impressió de lluminositat i d'escalfor que exalta tots els sentits.

Rapsode de Llafranc, Josep Pla ens revela que aquest paisatge i, més concretament, el

panorama visible des del far de Sant Sebastià, constitueixen per a ell, no tan sols una font d'inspiració, sinó també l'origen de la seva vocació literària: “En este rincón (...) sentí por primera vez en mi vida la necesidad de escribir. (...) Este fue el primer paisaje que he descrito”.

Llafranc a vista de vaixell en arribar a la badia.

■ ■ ■ “La platja de Llafranc, resguardada a llevant per l’enorme mola del Cap de San Sebastià té, contemplada del mar estant, a segon terme, dos petits turons —el Puig d’en Bonet i el Puig de Rais— que formen dues línies indescriptible-ment gracioses, que donen a la corba elegant de la sorra un moviment d’una gran vivacitat. Entre aquests dos turons avança un estret pla de terres gairebé fins a sobre les cases. (...) D’una altra banda, la platja és tancada a garbí per una alta paret rocosa —no tant, amb tot, com la que presenta la mola del cap de Sant Sebastià però prou per a donar a la platja una corba recollida i arrodonida. Situeu ara entre els límits d’aquestes dues parets rocoses dos o tres-cents metres de platja magnífica, amb una corba de mar que és una de les més fines, dolces i elegants de la costa i tindreu sumàriament explicada l’estructuració de Llafranc”.
(Josep Pla, *Costa Brava*, 1978).

També Narcís-Jordi Aragó queda captivat per la geometria quasi irreal de la “mitja circumferència màgica de Llafranc” i se sorprèn davant dels “inesperats amfiteatres de cases blanques”. El periodista, sensible també al ritme, als colors, a la vida que percep quan hi arriba, esdevé al seu torn poeta quan defineix el poble. Tot aquest seguit de descripcions literàries de Llafranc són testimoni d’un caràcter pictòric: per tant no ens ha de sobtar que alguns pintors s’hi hagin inspirat, com Modest Cuixart que ha titulat un dels seus quadres: *Faunes i Ninfes de Llafranc*.

Potser més desconcertant, però també revelador del poder de fascinació exercit pel poble sobre els artistes pintors, és el cas de Lluís Mercadé, el qual va declarar a Josep Pla: “¿És possible pintar el que tenim davant els ulls? És una follia delirant. D’aquest caos lumínic és possible deduir-ne una forma? Deduir-ne una forma demana la força i l’obsessió de Cézanne?”.

I Josep Pla explica com aquesta reflexió sobre un paisatge, una mena de camí iniciàtic a contracorrent, va portar l’artista a la creació: “Si no vaig equivocat, foren els mesos que Mercadé passà a Llafranc els que iniciaren la seva activitat pictòrica real. I la iniciaren per contrast, és a dir, a base de saber el que no havia de pintar”.

Josep Capella, AMP

Faunes i Ninfes de Llafranc, quadre de Modest Cuixart.

Tomàs Serra. Col·lecció Sàndia Serra

“La mitja circumferència màgica de Llafranc...”
“... unes barques (...) respiraven rítmicament sobre la pell del mar i un sol que resseguia els volums i els perfils amb un pinzell daurat i incandescent”.
(Narcís-Jordi Aragó, *L’Empordà d’anar i tornar*).

D’altra banda, Llafranc ofereix una decoració natural molt preuada pels fotògrafs de moda que orienten els seus objectius tant vers el mar i la platja com vers les petites cases tradicionals cara al mar, a fi d’escollir el fons que servirà de suport al missatge publicitari de llurs realitzacions.

Igualment, el 1992, al film que havia de promoure diversos viatges destinats a la tercera edat i, atès que els criteris de l’agència havien de respondre a “un marc bonic i proper a Barcelona”, s’hi mostren escenes filmades a l’Hotel Terramar, situat davant el mar, i a la platja.

Pel que fa als cineastes afeccionats, a Llafranc hi troben material per realitzar documentals. Així doncs, quan es va celebrar el Festival de Cinematografia Amateur *Documental de la Costa Brava en color* organitzat a Palafrugell el febrer del 1964, un premi especial recompensava la millor pel·lícula que tractés exclusivament certs indrets, entre els quals hi figurava la zona Calella-Llafranc. I, finalment, va ser premiat *Palafrugell, sus playas*, pel·lícula d'Antonio Escrivá, originari de Móra d'Ebre.

Igualment, el gran públic ha pogut descobrir Llafranc, sigui a través del setè art, sigui a través de la televisió, ja que diversos cineastes hi han rodat seqüències de llurs films: *Sol de verano*, llargmetratge espanyol de Juan Bosch; *Daphne*, rodat la primavera de 1966 per Germán Lorente; *La señora García se confiesa*, sèrie de tretze episodis produïda per RTVE, dirigida per Adolfo Marsillach i filmada el gener de 1976.

Els famosos del món del cinema, el teatre i la televisió, els quals, per qüestions de feina, han sovintejat Llafranc, l'han copsat com un "veritable paradís...".

I, en efecte, "aquest paradís sobre la terra", font d'inspiració d'escriptors, pintors, fotògrafs i cineastes, esdevé de mica en mica l'indret predilecte d'una societat determinada, fins al punt que Evarist Puig, periodista de la *Revista de Palafrugell*, quan emprèn la lectura de la novel·la de Henri-François Rey, *Les pianos mécaniques*, premi Interallié el 1962, creu veure el protagonista passejar-se pels carrers de Llafranc, enmig de "el gentío internacional". Tanmateix, l'ambient *Saint-Tropez* no respon a la realitat, ja que segons el periodista, el que vénen a cercar els estiuejants a Llafranc, tot i pertànyer a la *jet-set*, és més aviat una mena de serenitat, de retorn a la natura i als autèntics valors.

Encara que la comparació amb el famós indret de la Côte d'Azur no sembla doncs massa justificada, Llafranc és, malgrat tot, un lloc freqüentat per personalitats del món de la política, les arts i l'espectacle.

Així doncs, la veritable galeria de fotografies que decoren les parets de l'Hotel Llafranc, donen testimoni que ha acollit *vedettes* internacionals com Kirk Douglas, Sofia Loren, balladors famosos de flamenc com Antonio Gades, Carmen Amaya i, és clar, el pintor Salvador Dalí.

Entre els seus visitants il·lustres, Llafranc compta també amb músics com Lluís Llach, Paco de Lucía o Xavier Cugat, a la vegada director d'orquestra, caricaturista i pintor, que s'havia desplaçat a Barcelona el febrer del 1972 per assistir a la inauguració de l'exposició dels seus dibuixos a la Sala Gaudí.

A més, els diaris locals mencionen amb regularitat la presència de nombroses personalitats als pobles costaners de Palafrugell: el 1964, Irene d'Holanda confia al

■■■ "Feia calor, la llum era molt forta i en l'aire de Llafranc hi flotava una nyonya perfumada de pinassa i de fruits de mar que mantenia els sentits en una eficiència remarcable. (...) El blau del mar, la densitat blavissa del cel, enlluernaven; les petites flames de la reverberació del sol fugien sobre la sorra rosa de la platja; (...). La gent, al sol, tenia la carn de color de safrà; les ombres eren liles i violàcies; la pols rutilava i de vegades els penya-segats tenien unes escorrialles morades; la descomposició dels colors de les barques feia una pasta".
(Josep Pla, *Retrats de Passaport*).

"... inesperats amfiteatres de cases blanques..." (Narcís-Jordi Aragó, *L'Empordà d'anar i tornar*).

